

magyar népet olyannak, hogy azt szeretetből megölni kívánók. Mi csak azt kívánjuk, hogy oly szeretettel viseltessenek önök mi irántunk, mint amilyennel mi viseltetünk az önök irányában, hasonlóképpen szeretve az igazságot is. (*Zaj a szélsőbaloldalon.*)²

D

1906 dec. 3

Kálosi József, a mentelmi bizottság előadójának „sürgős jelentése” Juriga Nándor szlovák nemzetiségi képviselő mentelmi ügyében

Képv. Napló, 1906, IV. 260. 1.

T. képviselőház! Nyomatvány útján elkövetett kétrendbeli izgatás vétsége miatt össz-büntetésként kétévi államfogházra és hatszáz-hatszáz korona pénzbüntetésre, bár még nem jogerősen elítélt dr. Juriga Nándor országgyűlési képviselő ügyét a mentelmi bizottság ma tartott ülésében megvizsgálta és letárgyalta. Van szerencsém az erre vonatkozó jelentést (Irom. 280) azon tiszteletteljes kérelem kapcsán előterjeszteni, méltóztassék a jelentésnek, illetve az ügynek a házszabályok 191. §-a értelmében, a 140. § rendelkezésétől eltérőleg, sürgős tárgyalását elrendelni. (*Általános helyeslés.*)

Elnök: Méltóztatnak a mentelmi bizottság javaslatához hozzájárulni? (*Igen!*) Ha igen, akkor kijelentem, hogy a mentelmi bizottságnak ezen jelentése sürgősen fog a legközelebbi ülés napirendjére tűzteni.

E

1906 dec. 8

A Rovnianek-féle pittsburghi Slovenský Denník nemzetiségi napilap támadó vezércikke az 1906. évi Hlinka-pörről¹

MF 1907—XXIV—94 (1476/907)

(Német nyelvű gépirásos egykorú fordítás alapján)

Határtalan düh

Hát továbbra is az ének szavaival vigasztalódjunk: „Isten ugyan megpróbáltatásokat mér az ilyen családra, de nem hagyja elpusztulni”? Ami az utóbbi időben Magyarországon a szlovákok elnyomása és kiirtása terén történt, nemcsak a türelem végső határát hágja át, hanem az emberieségét is. Azt a benyomást kelti, mintha a szlovákok hírái Magyarországon nem emberek, hanem vadállatok volnának, rosszabbak a hiénánál és oly vérszomjasak, amelyet a természettudósok eddig nem is fedeztek még fel. Türelmetlenül vártuk a *Hlinka-per*² kezdetét és még türelmetle-

² A „koalíciós titkos paktum”-ból kiindult és a nemzetiségi sajtópörök körüli polémiába torkolló magas feszültségű nemzetiségpolitikai vita csúcspontjához az 1906. dec. 5-i ülésen érkezett. Ekkor hangzik el *Vlád* két felszólalása Polónyinak az „uralkodói paktum” ügyében adott válaszára, továbbá *Polónyi* viszontválasza ez ügyben. (Képv. Napló, 1906. IV. 265—266. 1.) Ezt követőleg pedig *Juriga* Nándor szlovák nemzetiségi képviselő „személyes megtámadtatás címén” elmondott felszólalása, majd *Polónyi* igazságügy-miniszter, *Kálosi* József, a mentelmi bizottság előadója, *Olay* Lajos és *Vázyonyi* Vilmos elfogult hangú felszólalása. — A magyar politikai judicium becületét az ülés keretében felszólaló *Zboray* Miklós mentette meg, aki tiltakozott az ekkor már elítélt *Juriga* Nándor mentelmi jogának felfüggesztése ellen. (L. 1906. dec. 5. Képv. Napló, 1906. IV. 266—286. 1.)

¹ Az irathoz I. mellékelve a pittsburghi szlovák napilap 1906. dec. 8-i szóbanlevő vezércikkének (Besnota bez hraníc) lapkivágatát. — A sovinszta kitételekben bővelkedő, az igazságtalan ítéletért a magyar nép egészét elmarasztaló közlemény az egykorú külföldi (kivált a tengerentúli) magyarellenes nemzetiségi sajtópropaganda jellegzetes terméke.

² A kiemelések barna ceruzával aláhúzva.

nebbül az ítéletet. A pör lefolyását nem ismerjük pontosan. Az ítéletről tegnap kaptunk hírt. Tegnap közöltük. Hlinkát és sorstársait *börtönbüntetésre ítélték*, mindnyájukat oly mértékben, hogy az gyilkosoknak is elég volna. Két-három hét lefolyása alatt ezeket az ítéleteket hozták: Juriga tisztelendőt kétévi börtönre, Hlinka András tisztelendőt két évre, Dr. Šrobár Lőrincet egy évre, Homik József tisztelendőt négy hónapra, Greguš Györgyöt öt hónapra, Cheben Pétert öt hónapra, Janček Andrást hat hónapra; Matiasovski Antalt, Serafin Mihályt, Janovec Janov Józsefet, Jesenski Istvánt, Vlkolinski Jánost két hónapra, Cambel Danielovič Samut 14 napra, Friedrich Gizella kisasszonyt két hétre. Ez összesen hét és fél évi börtönt tesz ki. Azonkívül a fent említett szlovákokat összesen 8720 Korona pénzbírságra ítélték. És most fontolja meg az egész világ és gondolkodjék rajta: mit követtek el a fent említettek, hogy oly magas büntetésre ítélték őket? Juriga tisztelendő két eikket írt, amelyekben felszólítja az embereket, hogy hitüket és anyanyelvüket védelmezzék meg. Semmi más nem tett, és ezért ítélték el. Hlinka tisztelendő, Šrobár dr. és a többi kilenc szlovák az országgyűlési választásokon a nemzetiségi jelöltet támogatta. Cambel cikket írt a választások lefolyásáról Szliácson. Friedrich Gizella kisasszony egy cikkben fejezte ki együttérzését az ártatlan Hlinkával. Ezek azok a büntettek, amelyekért elítélték őket. Vajon épelméjű emberek elítélhetnek-e ily csekélységekért oly nagy büntetésre becsületes férfiakat? Tudunk esetekről, amikor a magyar bíró gyilkost mentett fel azzal az indokolással, hogy a gyilkosság önvédelemből történt. S a fent említett férfiak senkit sem öltek meg, csak a saját igazukat, a saját meggyőződésüket vallották. Vajon ez nem jogosultabb önvédelem-e, mint valakit meggyilkolni? És a bírák mégis mindkét esetben más ítéletet hoztak. Miért? csak azért, mert az illetők szlovákok voltak. Ebből az következik, hogy a szlovákoknak nem engedik meg, hogy önmagukat védjék. Eddig a szlovákokat csak a bírák és a magyar politikai és rendőri sovíniszták dühe üldözte. De mintha nem volna elegendő erejük, segítségükre sietett Párny püspök, aki *adáz sovínizmusában megfélemedezett Krisztus rendeléséről és a maga felkentségéről*. Fanatikusok szolgájává vált, amikor egyszerre csak elkezdte *mindazon lelkészek felfüggesztését, akiket ő nem vél megbízhatóknak*. *Igy esett áldozatul Hlinka, Moys, Tomanek és Homik*. A megholdogult besztercei püspök, Ipolyi, Párnyhoz képest ártatlan angyal volt. Űt-e valaha ilyen szörnyeteg püspöki széken? És ez akar keresztény hívőinek atyja lenni? *Elüldöz hűséges papokat, és sovínisztákat iktat be*. Közismert, hogy a szláv lelkészek jó pásztorai híveiknek, míg a magyarón papok *politikuskok és hitvány kreatúrák, akik egyáltalában nem törődnek községük üdvével*. Számukra a földolog a politika és az istentisztelet csak arra való, hogy abból megjelenjen és szabadon politizálhassanak³. És mit tartunk vajon az olyan főpásztorról, aki püspöki kezével a politikába nyúl bele? Hiábavaló volt a panasz Rómában orvoslásért, semmilyen segítség, semmi támogatás, enyhítés nem jött. Kétfelől is ütnek bennünket. Üldöznek a törvények segítségével és az egyházi méltóságok által. Hogyan lehetséges ezen segíteni? Amerikában kongresszust hívtak össze, hogy ez ügyben valamit tegyenek, és a Magyarországon szenvedő lelkészeket támogassák. De történt-e valamit? És mégsem hagyhatjuk oly határtalanul kínoztatni magunkat, hiszen a szlovákok nem kártevő állatok, hanem emberek, keresztény emberek, akik hamarabb tudtak imádkozni, mint a vad tatárok. Csupán csak Istenre hagyatkozzunk? Nem mondja-e a közmondás is: segítség magadon és Isten is megsegít? Segítsünk tehát kölcsönösen egymáson. Segítsétek egymást, magyarországi testvéreink és mi is segíteni fogunk nektek. Semmit sem tettünk azonban, ha csak sóhajtozunk: *Élesítsétek a kardokat, köszörüljétek a kaszákat, hurrá! csak fel ellenük!*

Ma sokan nyugodtan ülnek otthon, és apatikusan várakoznak, mi fog történni. Hát így vívta ki Koseiuszko a szabadságot?

Eddig és ne tovább! Ez legyen minden szlovák jelszava. Ez sarkallja őket tetterre, védekezésre, mert a népek vérrel, tetemeken és sírokon keresztül jutottak szabadságukhoz és jogaikhoz.

Eddig megelégedtünk jogaink és elveink hangoztatásával, ellenfeleink dühe azonban önvédelemre kényszerít.

Ragaszkodj a magadéhoz, és ne kívánd az idegent!

³ A kiemelt mondat a lapszálon is megjelölve.